

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра публічного управління, адміністрування та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІНСТИТУТ ВИБОРІВ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Публічне управління та адміністрування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

(код і назва спеціальності)

Полтава
2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інститут виборів» для студентів спеціальності «Публічне управління та адміністрування та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» 2024 року.

Розробник: Кузьменко О.В., к.ю.н, доцент, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права

Погоджено

Гарант освітньої програми (А.І. Мирошніченко)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та права

Інна КУЛЬЧІЙ

«28» серпня 2025 року

Схвалено навчально-методичною комісією навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова навчально-методичної комісії

Євгенія КАРПЕНКО

«29» серпня 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма здобуття освіти денна
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u>	вибіркова
Загальна кількість годин – 180		
Модулів – 1	Спеціальність <u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u>	Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів – 3		Семестр 4-й
		Лекції 32 год.
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>перший (бакалаврський)</u>	Практичні 30 год.
		Лабораторні -
		Самостійна робота 118 год.
		Індивідуальна робота: -
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 62/118

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів комплексного розуміння інституту виборів як ключового елемента демократичного публічного управління та адміністрування.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає **формування та розвиток у здобувачів компетентностей**, визначених освітньою програмою, зокрема:

– Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

– Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

– Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів

– Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Інститут виборів» є попередньо опановані дисципліни першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Інститут виборів» студент має знати:

– Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства

– Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування

– Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисци-	Високий, що повністю забезпечує

			<p>пліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.</p> <p>Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.</p>	<p>вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.</p>
82 – 89	В	Добре	<p>Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.</p>	<p>Достатній, що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.</p>
74 - 81	С	Добре	<p>Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні.</p> <p>Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.</p>	<p>Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.</p>
64 - 73	Д	Задовільно	<p>Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень.</p> <p>Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.</p>	<p>Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.</p>
60 – 63	Е	Достатньо	<p>Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень.</p> <p>володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання</p>	<p>Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.</p>

			практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- 1) поточний контроль усне опитування
 - виконання практичних робіт
 - тестування
- 2) модульний контроль
 - тестування
- 3) підсумковий контроль
 - екзамен

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інституту виборів

Тема 1. Поняття та сутність інституту виборів.

Поняття інституту виборів як елемента публічного управління. Роль виборів у формуванні демократичної влади. Вплив виборчих процесів на стабільність державних інститутів. Основні принципи виборчого права (універсальність, рівність, таємність тощо).

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Історичний розвиток інституту виборів.

Еволюція виборчих систем від античності до сучасності. Ключові етапи розвитку виборчого права в Україні та світі. Вплив історичних подій (революції, реформи) на інститут виборів. Уроки з історичних помилок у виборчих процесах.

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Значення виборів у публічному адмініструванні

Забезпечення легітимності публічної влади через вибори. Роль державних органів в організації виборів. Інтеграція виборчих процесів у систему публічного управління. Виклики для адміністраторів у забезпеченні прозорості виборів.

Практичне заняття № 3.

Тема 4. Мажоритарні виборчі системи

Сутність мажоритарної системи та її варіанти (абсолютна, відносна). Переваги та недоліки мажоритарної системи для публічного управління. Вплив мажоритарної системи на формування парламентів. Приклади застосування в різних країнах (США, Великобританія).

Практичне заняття № 4.

Тема 5 Пропорційні виборчі системи.

Сутність пропорційної системи та її механізми (списки, бар'єри). Переваги для представництва меншин та партій. Вплив пропорційної системи на стабільність уряду. Приклади в Європі (Німеччина, Швеція) та проблеми фрагментації.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Порівняльний аналіз виборчих систем

Порівняння мажоритарної та пропорційної систем за критеріями ефективності. Вплив виборчих систем на партійну систему. Вплив на гендерне та етнічне представництво. Аналіз гібридних систем (змішаних).

Практичне заняття № 6.

Змістовий модуль 2. Організація та адміністрування виборів

Тема 7. Фактори вибору та реформи виборчих систем

Фактори вибору системи для конкретної країни. Вплив реформ виборчих систем на публічне адміністрування. Приклади успішних та невдалих реформ (Україна, Італія). Прогнози розвитку виборчих систем у цифрову еру.

Практичне заняття № 7.

Тема 8. Виборчі органи та їх функції

Органи, відповідальні за адміністрування виборів (ЦВК, окружні комісії). Повноваження та незалежність виборчих комісій. Забезпечення прозорості у роботі виборчих органів. Роль публічних адміністраторів у формуванні комісій.

Практичне заняття № 8.

Тема 9. Підготовка та проведення виборів

Етапи виборчого процесу (реєстрація, голосування, підрахунок). Організація логістики виборів (дільниці, бюлетені). Виклики в умовах пандемій чи конфліктів. Роль технологій у адмініструванні виборів.

Практичне заняття № 9.

Тема 10. Виборчі кампанії та фінансування

Сутність виборчої кампанії та її етапи. Правила фінансування кампаній (державне, приватне). Контроль витрат та уникнення корупції. Вплив фінансування на рівність шансів кандидатів. Інструменти агітації (медіа, соціальні мережі). Регулювання передвиборчої агітації в публічному просторі. Приклади скандалів з фінансуванням (США, Україна). Реформи фінансування для посилення публічного контролю.

Практичне заняття № 10.

Змістовий модуль 3. Правові аспекти, виклики та реформи

Тема 11. Права виборців та кандидатів

Конституційні права на участь у виборах. Забезпечення активного та пасивного виборчого права. Проблеми дискримінації (вік, громадянство, судимість). Роль публічного адміністрування у захисті прав.

Практичне заняття № 11.

Тема 12. Виборчі спори та судовий нагляд

Механізми оскарження результатів виборів. Роль судів у вирішенні виборчих спорів. Приклади судових справ (Україна, ЄС). Взаємодія адміністративних органів з судовою системою.

Практичне заняття № 12.

Тема 13. Міжнародне регулювання виборів

Міжнародні стандарти (ООН, ОБСЄ, ЄС). Інтеграція міжнародних норм в національне законодавство України. Роль міжнародних організацій у моніторингу. Виклики для глобального публічного управління.

Практичне заняття № 13.

Тема 14. Сучасні виклики інституту виборів

Зміни через цифровізацію (електронне голосування). Проблеми фейкових новин та кібератак. Вплив популізму на виборчі процеси. Роль публічного адміністрування в протидії загрозам.

Практичне заняття № 14.

Тема 15. Реформи та перспективи розвитку

Необхідні реформи в Україні (зміна системи, посилення контролю). Оцінка ефективності реформ. Глобальні тренди (інклюзивність, стійкість). Роль адміністраторів у впровадженні реформ.

Практичне заняття № 15

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інституту виборів						
Тема 1. Поняття та сутність інституту виборів	11	2	2	-	-	7
Тема 2 Історичний розвиток інституту виборів	11	2	2	-	-	7
Тема 3. Значення виборів у публічному адмініструванні	11	2	2	-	-	7
Тема 4. Мажоритарні виборчі системи	11	2	2	-	-	7
Тема 5. Пропорційні виборчі системи	11	2	2	-	-	7
Тема 6. Порівняльний аналіз виборчих систем	13	2	2	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	68	12	12	-	-	44
Змістовий модуль 2. Організація та адміністрування виборів						
Тема 7 Фактори вибору та реформи виборчих систем	11	2	2	-	-	7
Тема 8. Виборчі органи та їх функції	11	2	2	-	-	7
Тема 9. Підготовка та проведення виборів	11	2	2	-	-	7
Тема 10. Виборчі кампанії та фінансування	21	4	2	-	-	15
Разом за змістовим модулем 2	54	10	8	-	-	36
Змістовий модуль 3. Правові аспекти, виклики та реформи						
Тема 11. Права виборців та кандидатів	11	2	2	-	-	7
Тема 12. Виборчі спори та судовий нагляд	11	2	2	-	-	7
Тема 13. Міжнародне регулювання виборів	11	2	2	-	-	7
Тема 14. Сучасні виклики інституту виборів	11	2	2	-	-	7
Тема 15. Реформи та перспективи розвитку	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	58	10	10	-	-	38
Усього годин	180	32	30	-	-	118

9. Перелік питань для семінарських занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інституту виборів		
1	Тема 1. Поняття та сутність інституту виборів. 1. Поняття інституту виборів як елемента публічного управління. 2. Роль виборів у формуванні демократичної влади. 3. Вплив виборчих процесів на стабільність державних інститутів. 4. Основні принципи виборчого права (універсальність, рівність, таємність тощо).	2
2	Тема 2. Історичний розвиток інституту виборів 1. Еволюція виборчих систем від античності до сучасності. 2. Ключові етапи розвитку виборчого права в Україні та світі. 3. Вплив історичних подій (революції, реформи) на інститут виборів.	2

	4. Уроки з історичних помилок у виборчих процесах.	
3	Тема 3. Значення виборів у публічному адмініструванні 1. Забезпечення легітимності публічної влади через вибори. 2. Роль державних органів в організації виборів. 3. Інтеграція виборчих процесів у систему публічного управління. 4. Виклики для адміністраторів у забезпеченні прозорості виборів.	2
4	Тема 4. Мажоритарні виборчі системи 1. Сутність мажоритарної системи та її варіанти (абсолютна, відносна). 2. Переваги та недоліки мажоритарної системи для публічного управління. 3. Вплив мажоритарної системи на формування парламентів. 4. Приклади застосування в різних країнах (США, Великобританія).	2
5	Тема 5 Пропорційні виборчі системи 1. Сутність пропорційної системи та її механізми (списки, бар'єри). 2. Переваги для представництва меншин та партій. 3. Вплив пропорційної системи на стабільність уряду. 4. Приклади в Європі (Німеччина, Швеція) та проблеми фрагментації.	2
6	Тема 6. Порівняльний аналіз виборчих систем 1. Порівняння мажоритарної та пропорційної систем за критеріями ефективності. 2. Вплив виборчих систем на партійну систему. 3. Вплив на гендерне та етнічне представництво. Аналіз гібридних систем (змішаних).	2
Змістовий модуль 2. Організація та адміністрування виборів		
7	Тема 7. Фактори вибору та реформи виборчих систем 1. Фактори вибору системи для конкретної країни. 2. Вплив реформ виборчих систем на публічне адміністрування. 3. Приклади успішних та невдалих реформ (Україна, Італія). 4. Прогнози розвитку виборчих систем у цифрову еру.	2
8	Тема 8. Виборчі органи та їх функції 1. Органи, відповідальні за адміністрування виборів (ЦВК, окружні комісії). 2. Повноваження та незалежність виборчих комісій. 3. Забезпечення прозорості у роботі виборчих органів. 4. Роль публічних адміністраторів у формуванні комісій.	2
9	Тема 9. Підготовка та проведення виборів 1. Процедури взаємодії влади з суспільством. 2. Рівень інформування. 3. Рівень консультацій. 4. Рівень активного залучення. 5. Діалог як основна форма співробітництва. 6. Оптимізація взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства.	2
10	Тема 10. Виборчі кампанії та фінансування 1. Сутність виборчої кампанії та її етапи. 2. Правила фінансування кампаній (державне, приватне). 3. Контроль витрат та уникнення корупції. 4. Вплив фінансування на рівність шансів кандидатів. 5. Інструменти агітації (медіа, соціальні мережі). 6. Регулювання передвиборчої агітації в публічному просторі. 7. Приклади скандалів з фінансуванням (США, Україна). 8. Реформи фінансування для посилення публічного контролю.	2

Змістовий модуль 3. Правові аспекти, виклики та реформи		
11	Тема 11. Права виборців та кандидатів 1. Конституційні права на участь у виборах. 2. Забезпечення активного та пасивного виборчого права. 3. Проблеми дискримінації (вік, громадянство, судимість). 4. Роль публічного адміністрування у захисті прав.	2
12	Тема 12. Виборчі спори та судовий нагляд 1. Механізми оскарження результатів виборів. 2. Роль судів у вирішенні виборчих спорів. 3. Приклади судових справ (Україна, ЄС). 4. Взаємодія адміністративних органів з судовою системою.	2
13	Тема 13. Міжнародне регулювання виборів 1. Міжнародні стандарти (ООН, ОБСЄ, ЄС). 2. Інтеграція міжнародних норм в національне законодавство України. 3. Роль міжнародних організацій у моніторингу. 4. Виклики для глобального публічного управління.	2
14	Тема 14. Сучасні виклики інституту виборів 1. Зміни через цифровізацію (електронне голосування). 2. Проблеми фейкових новин та кібератак. 3. Вплив популізму на виборчі процеси. 4. Роль публічного адміністрування в протидії загрозам.	2
15	Тема 15. Реформи та перспективи розвитку 1. Необхідні реформи в Україні (зміна системи, посилення контролю). 2. Оцінка ефективності реформ. 3. Глобальні тренди (інклюзивність, стійкість). 4. Роль адміністраторів у впровадженні реформ.	2
	Усього	30

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Мета самостійної роботи здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни «Інститут виборів» є формування у студентів здатності самостійно аналізувати сучасні проблеми та напрями розвитку інституту виборів в Україні, працювати з чинним виборчим законодавством України, міжнародно-правовими актами (зокрема, стандартами Венеційської комісії, ОБСЄ/БДПЛ, Ради Європи, ОЕСР та ЄС щодо демократичних виборів) та практикою їх застосування, опрацьовувати наукові джерела, порівнювати різні виборчі системи, концепції та підходи до організації виборчого процесу, робити обґрунтовані висновки щодо шляхів вдосконалення виборчого законодавства, забезпечення легітимності влади та посилення демократичних процедур у воєнний та повоєнний періоди.

У процесі самостійної роботи студенти мають навчитися користуватися бібліотечними фондами та електронними базами даних (зокрема, базами ВРУ, ЦВК, Венеційської комісії, ОБСЄ/БДПЛ, ЄСПЛ), знаходити й опрацьовувати сучасну наукову, навчальну та практичну літературу з питань виборчого права та виборчого процесу, узагальнювати отриману інформацію, складати конспекти, готувати аналітичні матеріали, порівняльні таблиці виборчих систем, пропозиції щодо вдосконалення виборчого законодавства та моделі організації виборів після завершення воєнного стану, що сприятиме глибокому розумінню тенденцій розвитку інституту виборів, проблем легітимності влади в

умовах неможливості проведення виборів під час війни, євроінтеграційних вимог до виборчих стандартів та модернізації виборчого процесу в контексті повоєнної відбудови та відновлення демократичних інститутів.

Такий варіант зберігає акцент на самостійному аналізі, роботі з джерелами та міжнародних стандартах, але чітко фокусується на тематиці виборів: виборче законодавство, системи, принципи, легітимність, вплив війни на електоральні процеси, перспективи післявоєнних виборів тощо.

Види самостійної роботи здобувача вищої освіти:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Перелік питань для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Перелік питань	Кількість годин
	Тема 1. Поняття та сутність інституту виборів	
1	Яким чином інститут виборів забезпечує легітимність публічної влади в демократичних системах? Наведіть приклади з теорії та практики.	3
2	Як впливає відсутність виборів під час воєнного стану на стабільність державних інститутів в Україні (з урахуванням дискусій 2024–2026 рр.)?	4
	Тема 2 Історичний розвиток інституту виборів	
3	Порівняйте еволюцію виборчого права в Україні від часів УНР до Виборчого кодексу 2019–2020 рр. Які ключові історичні події найбільше вплинули на розширення виборчих прав?	3
4	Як революції та реформи ХХ–ХХІ ст. змінили співвідношення мажоритарної та пропорційної складових у виборчих системах світу та України?	4
	Тема 3. Значення виборів у публічному адмініструванні	
5	Яким чином вибори забезпечують легітимність виконавчої та законодавчої влади в системі публічного управління?	4
6	Проаналізуйте роль державних органів (ЦВК, Мін'юст, органи місцевого самоврядування) у забезпеченні прозорості та адмініструванні виборів.	3
	Тема 4. Мажоритарні виборчі системи	
7	Порівняйте абсолютну та відносну мажоритарну системи за критеріями ефективності формування стабільної влади та представництва.	3
8	Які переваги та недоліки мажоритарної системи проявилися на практиці в США та Великобританії? Чи можливе її повернення в Україні після війни?	4
	Тема 5. Пропорційні виборчі системи	
9	Яким чином виборчий бар'єр та преференційні голоси впливають на представництво меншин і стабільність уряду в пропорційних системах?	3
10	Проаналізуйте приклади Німеччини та Швеції: як пропорційна система сприяє багатопартійності та чому виникає фрагментація?	4
	Тема 6. Порівняльний аналіз виборчих систем	
11	Порівняйте мажоритарну та пропорційну системи за критеріями: стабільність уряду, представництво меншин, гендерна та етнічна інклюзивність.	4
12	Як виборча система впливає на тип партійної системи (двопартійна та багатопартійна) та на ефективність публічного управління?	5
Змістовий модуль 2. Організація та адміністрування виборів		

	Тема 7 Фактори вибору та реформи виборчих систем	
13	Які основні фактори (історичні, політичні, соціальні) визначають вибір виборчої системи в конкретній країні?	3
14	Які цифрові та технологічні зміни (електронне голосування, онлайн-реєстрація) можуть вплинути на реформу виборчої системи України до 2030 р.?	4
	Тема 8. Виборчі органи та їх функції	
15	Яким чином забезпечується незалежність та неупередженість виборчих комісій? Наведіть приклади порушень з минулих виборів.	3
16	Яка роль публічних адміністраторів у формуванні та контролі за діяльністю виборчих комісій?	4
	Тема 9. Підготовка та проведення виборів	
17	Які логістичні та організаційні виклики постануть перед Україною під час перших повоєнних виборів (окуповані території, ВПО, виборці за кордоном)?	3
18	Як сучасні технології (електронні реєстри, відеоспостереження) можуть полегшити адміністрування виборів в умовах кризи?	4
	Тема 10. Виборчі кампанії та фінансування	
19	Порівняйте правила фінансування виборчих кампаній в Україні та США. Які механізми найефективніше запобігають корупції?	7
20	Як соціальні мережі та цифрові технології змінили інструменти агітації та контролю за передвиборчою агітацією?	8
Змістовий модуль 3. Правові аспекти, виклики та реформи		
	Тема 11. Права виборців та кандидатів	
21	Які конституційні та міжнародні гарантії активного та пасивного виборчого права існують в Україні?	3
22	Проаналізуйте обмеження виборчих прав (вік, судимість, громадянство). Чи є вони виправданими в демократичному суспільстві?	4
	Тема 12. Виборчі спори та судовий нагляд	
23	Опишіть основні механізми оскарження рішень, дій чи бездіяльності виборчих комісій та результатів виборів відповідно до Виборчого кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України. Які строки оскарження та суб'єкти права на оскарження є ключовими?	3
24	Яка роль адміністративних судів (місцевих, апеляційних, Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду) у вирішенні виборчих спорів? Наведіть приклади ключових правових позицій Верховного Суду щодо оскарження результатів виборів (наприклад, справа щодо округу №87 у 2021 р. або інші резонансні рішення 2019–2020 рр.).	4
	Тема 13. Міжнародне регулювання виборів	
25	Перелічіть ключові міжнародні стандарти демократичних виборів (ОБСЄ/БДПЛ, Венеційська комісія, Рада Європи)	3
26	Яким чином Україна інтегрує ці стандарти у національне законодавство (Виборчий кодекс, висновки Венеційської комісії)?	4
	Тема 14. Сучасні виклики інституту виборів	
27	Які основні загрози несе цифрова дезінформація та фейкові новини для виборчих процесів?	3
28	Як публічне адміністрування може протидіяти популізму та дезінформації під час виборчих кампаній?	4
	Тема 15. Реформи та перспективи розвитку	
29	Оцініть глобальні тренди: інклюзивність (гендерна, для ВПО, за кордоном), стійкість до криз, цифровізація.	5

30	Яка роль публічних адміністраторів у впровадженні та моніторингу виборчих реформ в Україні після завершення воєнного стану?	5
	Разом	118

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом

14. Методи навчання

Ось оновлений текст із доданим реченням про методи навчання, які формують soft skills (я вставив його логічно в розділ про формування soft skills, щоб текст залишався цілісним):

При викладанні навчальної дисципліни «Інститут виборів» застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання, які поєднуються з сучасними інтерактивними технологіями. Це сприяє не лише засвоєнню теоретичних знань, а й формуванню практичних навичок та soft skills, необхідних майбутнім фахівцям у сфері публічного управління, адміністрування виборчих процесів, забезпечення демократичних стандартів та легітимності влади в умовах війни та повоєнного відновлення.

Для забезпечення ефективності освітнього процесу використовуються сучасні інструменти та обладнання, серед яких мультимедійні засоби (проектор, інтерактивна дошка, комп'ютери, веб-камери, мікрофони), а також спеціалізоване програмне забезпечення. Під час занять застосовуються Microsoft Teams, Zoom для дистанційного навчання та консультацій, Moodle для організації навчального процесу, тестування та взаємодії зі здобувачами освіти. Для аналізу сучасної практики організації виборів та виборчого адміністрування використовуються офіційні портали Центральної виборчої комісії України, державні реєстри виборців, портал ВРУ з текстами Виборчого кодексу та постанов ЦВК, Liga:Zakon, а також бази даних з міжнародними звітами та спостереженнями, такі як Open Data Portal України, звіти ОБСЄ/БДПЛ, Венеційської комісії, ЄСПЛ. Важливим елементом є також робота з базами міжнародного досвіду, зокрема звітами ОБСЄ/БДПЛ щодо демократичних виборів, рекомендаціями Венеційської комісії, електронними бібліотеками (DOAJ, ResearchGate, Наукова бібліотека НБУ ім. Вернадського).

Словесні методи навчання застосовуються під час лекцій та практичних занять для формування базових знань. Серед них – розповідь, що дозволяє викладачу логічно та доступно викладати матеріал із прикладами з практики виборчих процесів в умовах війни та повоєнної відбудови, пояснення для розкриття складних категорій виборчих систем, принципів та адміністрування, а також бесіда та дискусія, що забезпечують активну взаємодію зі здобувачами.

Практичні методи орієнтовані на формування професійних навичок і включають аналіз кейсів на основі реальних виборчих кампаній та спорів (наприклад, оскарження результатів 2019–2020 рр., вибори в умовах окупації), моделювання ситуацій організації виборів під час воєнного стану, розробку пропозицій щодо реформ виборчого законодавства для повоєнного періоду, розв'язання ситуаційних задач та моделювання процесів адміністрування виборів на рівні ЦВК, ОВК, ДВК, а також тренінги з аналізу міжнародних стандартів ОБСЄ/БДПЛ, висновків Венеційської комісії щодо виборів та рішень Європейського суду з прав людини у виборчих справах.

Формування soft skills відбувається за допомогою роботи в малих групах, де здобувачі навчаються командній взаємодії, розподілу ролей та спільному прийняттю рішень. Особливо ефективними для розвитку soft skills є інтерактивні методи навчання — рольові ігри, симуляції, дебати, кейс-методи та мозкові штурми, які цілеспрямовано формують навички критичного мислення, емоційного інтелекту, адаптивності, лідерства, конструктивної комунікації та вміння працювати в умовах невизначеності й тиску. Важливими є ділові ігри та моделювання реальних професійних ситуацій (наприклад, робота виборчої комісії в день голосування, розгляд виборчого спору), дебати й дискусії, що розвивають навички публічних

виступів та аргументації. Для стимулювання творчого мислення використовуються мозкові штурми та квести (наприклад, «Оптимальна виборча система для повоєнної України»), а кейс-методи дозволяють працювати з реальними прикладами з практики та шукати ефективні шляхи вирішення проблем легітимності, інклюзивності та прозорості виборів в умовах війни та повоєнної відбудови.

Застосування поєднання традиційних і сучасних методів навчання у викладанні дисципліни «Інститут виборів» дає змогу сформувати у здобувачів не лише ґрунтовні теоретичні знання, а й практичні навички, критичне мислення та здатність до ефективної комунікації, що є важливими для успішної роботи у сфері публічного управління, виборчого адміністрування та забезпечення демократичних процесів у сучасних умовах війни та відновлення.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєнням студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань здобувачів під час практичних занять, оцінювання виконання самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Схема нарахування балів* з навчальної дисципліни «Інститут виборів» за видами робіт для здобувачів денної форми здобуття освіти

Види робіт/контролю	Перелік тем														
	Тема 1.	Тема 2	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5	Тема 6.	Тема 7.	Тема 8:	Тема 9.	Тема 10.	Тема 11.	Тема 12.	Тема 13.	Тема 14.	Тема 15.
	Практичне заняття														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Усне опитування		1		1		1	1		1	1	1		1	1	1
Виконання практичних завдань	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Тестування			1		1		1					1			
Виконання завдань самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Модульний контроль						2				2					2
Всього за темами	2	3	3	3	3	5	4	2	3	5	3	3	3	3	5
Екзамен	50														
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100														

**Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами усного опитування
для денної форми здобуття освіти:**

Бали	Критерії оцінювання
1	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
0,5	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

**Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань
для денної форми здобуття освіти:**

Бали	Критерії оцінювання
1	Завдання практичної роботи виконано в повному обсязі, оформлено належним чином, у висновках відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Завдання виконано не повністю або з несуттєвими помилками, висновки оформлені, але лише частково розкривають практичне завдання.
0	Практична робота не виконана або виконана з суттєвими помилками, висновки відсутні чи не мають практичного значення.

Оцінювання тестування денної форми здобуття освіти:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,1 \times 10 = 1$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи
для денної форми здобуття освіти:**

Бали для денної форми нав- чання	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

**Шкала та критерії оцінювання виконання модульного контролю (тестування)
для денної форми здобуття освіти:**

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,2 \times 10 = 2,0$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти
за результатами складання екзамену**

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
2 Теоретичних питань. (кожне питання макс. 10 балів)	8-10	Питання розкрито повністю та правильно, відповідь чітка, логічно послідовна, висновки самостійні з наведенням прикладів, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання
	0-3	Питання розкрито з суттєвими помилками, порушена логічність викладу матеріалу, відсутні висновки, неправильно використані наукові терміни, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсової роботи, практики
90 – 100	A -відмінно	5-відмінно
82-89	B -дуже добро	4-добре
74-81	C -добре	
64-73	D -задовільно	3-задовільно
60-63	E -достатньо	
35-59	FX - незадовільно з можливістю повторного складання	2-незадовільно
0-34	F - незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді на практичних заняттях, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних практичних занять та самостійної роботи) – до 50 балів);

Присутність на лекціях та на практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії. Допуск до екзамену при наявності рейтингової оцінки не менше 25 балів.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Кузьменко О.В. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи навчальної дисципліни «Інститут виборів» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Полтава, 2024. 50 с.
2. Кузьменко О.В. Курс лекцій з дисципліни «Інститут виборів» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. 102 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Діяльність підрозділів превенції щодо запобігання порушенням виборчого законодавства: навч.-практ. посібник / А.Є. Фоменко, Л.Р. Наливайко, К.В. Бахчев, О.В. Бочковий та ін. Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро, 2021. 166 с.
2. Мохончук Б. С. Виборчі системи: порівняльно-правове дослідження / Б. С. Мохончук: монографія. Харків: Юрайт, 2021. 304 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/Mohonchuk-21.pdf
3. Навчальний посібник для членів територіальних виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року. За ред. Діденко О.М., Гевко А.Є. Київ ТОВ «АК-Груп». 2020. 255 с.
4. Узун Ю. В. У-349 Вибори та виборчі системи: компаративний аналіз: електрон. метод. вказівки до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спец. 052 «Політологія» / Ю. В. Узун. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2023. – 75 с.
5. Барабаш Ю. Г. Вирішення виборчих спорів : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. А. Губська, К. Еллена, В. С. Кобрин, Д. С. Ковриженко, О. О. Коцюруба, Б. С. Мохончук, П. В. Романюк, М. І. Цуркан, В. І. Чорненький ; за заг. ред. Ю. Г. Барабаша. – Київ : АК-ГРУП, 2023. – 416 с.
6. Sir Robert Borden, Henri Bourassa, Sir Wilfrid Laurier. Conscription, 1917. Canada and the First World War. Canadian War Museum. URL: <https://www.warmuseum.ca/firstworldwar/history/life-at-home-during-thewar/recruitment-and-conscription/conscription-1917/>

Допоміжна

1. Дорожня карта виборчої реформи в Україні 2023 – в умовах воєнного стану. URL: <https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2023/10/ifes-ukraine-opora-roadmap-of-electoralreforms-in-ukraine-d7-2023-10-17-ukr.pdf>
2. Івасюк О.І. Парламентські вибори: переваги пропорційної виборчої системи над змішаною. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. М. Вінниця, 25-26 квіт. 2024 р. Вінниця. 2024. С. 144–148.
3. Кузьменко О. В. Засади конституційного ладу України в умовах глобалізації / Г. М. Гаряєва // Юридичний науковий електронний журнал. – 2022. – № 2. – С. 26 – 28.
4. Кузьменко О. В. Основні чинники, що впливають на трансформацію функцій сучасної держави / А. М. Лисенко, Я. О. Григоренко // Юридичний бюлетень. – 2021. – Вип. 18. – С. 38 – 43.
5. Мохончук Б. Виборчі системи: порівняльно-правове дослідження. Монографія. Харків: «Юрайт», 2021. 306 с.
6. Остапець Ю., Копинець Ю. Парламентські вибори 2021 року в країнах Європейського Союзу: характеристика загальних тенденцій та національних особливостей електорального вибору. Регіональні студії. 2022. № 30. С. 82–90.
7. Canadian Encyclopedia. Election of 1917: Military Service Act. Valour Canada. URL: <https://valourcanada.ca/military-history-library/election-of1917-military-service-act/>

8. Murray S. Steadman, JR. The French election of January 1956. Swarthmore College. P. 70–76. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/106591295600900107>
9. Johnson Timothy Scott. The French Revolution in the French-Algerian War (1954-1962): Historical Analogy and the Limits of French Historical Reason. 2016. № 9. CUNY Academic Works. P. 300. URL: https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2439&context=gc_etds
10. Nicholas H. G. The French election of 1956 I. electoral law and machinery. New College, Oxford P. 139–150 URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1111/j.1467-9248.1956.tb00949.x>

19. Інтернет-ресурси

1. Дистанційний курс з дисципліни «Інститут виборів» розміщено за покликанням <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=6812>
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне представництво Президента України.
3. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал органів виконавчої влади України.
5. <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/> – «Україна-Європейський Союз» – офіційний сайт представництва України при Європейському Союзі.
6. <http://www.coe.kiev.ua/index.html> – Офіційне представництво Ради Європи в Україні.
7. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.